**Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny w klasie 3 technikum oraz klasie 2 branżowej szkoły II stopnia.**
**Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne**

| Numer i temat lekcji | Wymagania na ocenę dopuszczającą | Wymagania na ocenę dostateczną | Wymagania na ocenę dobrą | Wymagania na ocenę bardzo dobrą | Wymagania na ocenę celującą |
|---|---|---|---|---|---|
| | Uczeń potrafi: | Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz: | Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz: | Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz: | Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz: |
| **MŁODA POLSKA – O EPOCE** | | | | | |
| Schyłek wieku | • wymienić cztery nazwy epoki<br>• umiejscowić Młodą Polskę w czasie | • wyjaśnić etymologię czterech nazw epoki<br>• wyjaśnić znaczenie pojęć: *dekadentyzm*, *filister*, *„sztuka dla sztuki”* | • scharakteryzować cechy przełomu modernistycznego | • opisać specyfikę przełomu modernistycznego na ziemiach polskich | • wyjaśnić znaczenie Krakowa dla rozwoju Młodej Polski |
| Filozofia końca wieku | • wymienić najważniejszych filozofów modernistycznych | • wymienić główne założenia filozofii Arthura Schopenhauera<br>• wymienić główne założenia filozofii Friedricha Nietzschego<br>• wymienić główne założenia filozofii Henriego Bergsona | • scharakteryzować główne założenia filozofii Arthura Schopenhauera<br>• scharakteryzować główne założenia filozofii Friedricha Nietzschego<br>• scharakteryzować główne założenia filozofii Henriego Bergsona | • wyjaśnić przyczyny popularności filozofii Arthura Schopenhauera | • porównać poznane założenia filozoficzne |
| **MŁODA POLSKA – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA** | | | | | |
| Wprowadzenie do literatury modernizmu | • wymienić nurty w sztuce, które znalazły swoje odzwierciedlenie w literaturze | • zdefiniować pojęcia: *symbolizm*, *impresjonizm*, *ekspresjonizm*, *klasycyzm*, *naturalizm*, *synestezja* | • opisać wpływ nowych kierunków sztuki na literaturę | • omówić sposób zastosowania nowych kierunków sztuki w literaturze | • omówić zjawisko krytyki literackiej w okresie Młodej Polski |
| Poszukiwanie leku na ból | • omówić treść wiersza<br>• wskazać podmiot | • wypowiedzieć się na temat podmiotu | • wskazać cechy wspólne wiersza i filozofii Arthura | • wypowiedzieć się na temat przedstawionego | • dokonać sfunkcjonalizowanej |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| istnienia w wierszu Kazimierza Przerwy-Tetmajera *Koniec wieku XIX* | liryczny i adresata lirycznego utworu | lirycznego utworu<br>• omówić kompozycję wiersza i określić jej funkcję<br>• wskazać środki językowe użyte w utworze i określić ich funkcję | Schopenhauera<br>• scharakteryzować na podstawie wiersza światopogląd dekadencki | w wierszu portretu pokolenia | analizy wiersza |
| Konteksty i nawiązania – Wisława Szymborska, *Schyłek wieku* | • omówić treść wiersza<br>• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu | • wymienić oczekiwania ludzi odnośnie XX wieku<br>• wskazać środki językowe użyte w wierszu i określić ich funkcję | • wypowiedzieć się na temat przedstawionej w wierszu roli artysty | • zinterpretować puentę wiersza<br>• porównać wiersz Wisławy Szymborskiej z utworem Kazimierza Przerwy-Tetmajera *Koniec wieku XIX* | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza |
| Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia | • uporządkować informacje zawarte w tekstach | • przetworzyć informacje zawarte w tekstach | • rozpoznać główne problemy w tekstach | • sformułować argumenty potwierdzające stanowiska autorów<br>• przedstawić i uzasadnić własne sądy | • podjąć polemikę |
| Rola artysty i funkcja sztuki w wierszu *Evviva l'arte!* Kazimierza Przerwy-Tetmajera | • omówić treść wiersza<br>• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu | • przedstawić na podstawie wiersza wizerunek młodopolskiego artysty<br>• wskazać środki stylistyczne w wierszu i określić ich funkcję<br>• omówić sposób przedstawienia filistra | • przedstawić system wartości młodopolskiego artysty na podstawie wiersza<br>• wskazać toposy i motywy wykorzystane w wierszu i określić ich funkcję<br>• wypowiedzieć się na temat funkcji | • zinterpretować funkcję tytułu i refrenu | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | kontrastu pomiędzy filistrem a artystą | | |
| Inspiracja filozofią Arthura Schopenhauera w wierszu *Nie wierzę w nic…* Kazimierza Przerwy-Tetmajera | • omówić treść wiersza<br>• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu | • wskazać w utworze środki stylistyczne<br>• omówić kompozycję wiersza | • odnaleźć w wierszu elementy filozofii Arthura Schopenhauera<br>• wskazać w utworze elementy dekadentyzmu | • omówić funkcję kontekstu filozoficznego w wierszu | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków stylistycznych |
| Impresjonistyczne obrazowanie w poezji – *Melodia mgieł nocnych* Kazimierza Przerwy-Tetmajera | • omówić treść wiersza<br>• wskazać podmiot liryczny utworu<br>• określić sytuację liryczną | • omówić funkcję czasowników użytych w wierszu<br>• wskazać zmysły, na które oddziałuje utwór<br>• określić funkcję rzeczowników nazywających ulotne elementy rzeczywistości | • wypowiedzieć się na temat barw w wierszu<br>• podać przykłady synestezji i określić jej funkcję | • uzasadnić tezę, że wiersz tworzy pejzaż impresjonistyczny | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków stylistycznych |
| Konteksty i nawiązania – Andrzej Stasiuk, *Kucając* (fragment) | • omówić treść fragmentu tekstu | • przedstawić sposób, w jaki narrator mówi o przemijaniu<br>• odnaleźć elementy obrazowania impresjonistycznego | • omówić relacje pomiędzy człowiekiem a naturą w tekście | • porównać sposób przedstawienia natury w tekście Andrzeja Stasiuka i w wierszu *Melodia mgieł nocnych* Kazimierza Przerwy-Tetmajera | • dokonać analizy sposobu przedstawienia natury w tekście |
| *Lubię, kiedy kobieta...* Kazimierza Przerwy-Tetmajera – młodopolski obraz erotyzmu | • omówić treść wiersza<br>• przedstawić sytuację liryczną | • wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu | • omówić sposób przedstawienia kobiety w utworze | • zinterpretować obraz Władysława Podkowińskiego *Szał uniesień* w kontekście wiersza | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków stylistycznych |
| Interpretacja tekstu – | • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji | • zinterpretować tekst według podanych | • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, | • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu | • omówić funkcję środków językowych w |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| ćwiczenia | tekstu | wskazówek | historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny | utworu | tekście |
| Realizm i naturalizm w sonetach *Z chałupy* Jana Kasprowicza | • omówić treść wiersza<br>• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu | • omówić kompozycję wiersza i odnieść ją do definicji sonetu<br>• wskazać elementy realizmu i naturalizmu w utworze | • odnaleźć w wierszu kontrasty i określić ich funkcję | • zinterpretować wymowę ostatniej strofy | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków językowych |
| Symboliczny obraz natury w cyklu *Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach* Jana Kasprowicza | • omówić treść wiersza<br>• określić rodzaj liryki | • omówić kompozycję wiersza i odnieść ją do definicji sonetu<br>• wskazać w wierszu elementy obrazowania impresjonistycznego | • wskazać w utworze elementy dekadentyzmu | • zinterpretować symboliczną wymowę sonetu | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków językowych |
| Katastroficzny charakter hymnu *Dies irae* Jana Kasprowicza | • określić temat utworu | • wskazać środki językowe wykorzystane w celu przedstawienia wizji końca świata i określić ich funkcję<br>• wskazać cechy gatunkowe hymnu<br>• omówić funkcję gatunku<br>• wskazać elementy ekspresjonistyczne w utworze | • wskazać w utworze postacie biblijne oraz omówić sposób ich przedstawienia w odniesieniu do tradycji literackiej i plastycznej<br>• wskazać nawiązania do Księgi Rodzaju i Apokalipsy św. Jana oraz określić ich funkcję<br>• wyjaśnić, na czym polega dialog utworu z tradycją literacką | • przedstawić koncepcję człowieka, Boga i świata, która wyłania się z hymnu | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków językowych |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Pochwała prostoty w *Księdze ubogich* Jana Kasprowicza | • omówić treść wiersza<br>• wskazać adresata lirycznego utworu<br>• określić sytuację liryczną | • wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu | • wskazać cechy postawy franciszkańskiej w wierszu | • wskazać elementy symbolizmu i je zinterpretować | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków językowych |
| Interpretacja tekstu – ćwiczenia | • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu | • zinterpretować tekst według podanych wskazówek | • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny | • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu | • samodzielnie zinterpretować tekst |
| Nietzscheanizm w wierszu Leopolda Staffa *Kowal* | • omówić treść wiersza<br>• wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu<br>• określić sytuację liryczną | • omówić kompozycję wiersza<br>• określić funkcję czasowników użytych w wierszu<br>• odnieść definicję sonetu do kompozycji wiersza | • wskazać w wierszu elementy filozofii Friedricha Nietzschego | • zinterpretować znaczenie symboli<br>• zinterpretować zakończenie wiersza | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków językowych |
| Budowanie nastroju w poezji – *Deszcz jesienny* Leopolda Staffa | • omówić treść wiersza<br>• określić sytuację liryczną | • omówić kompozycję wiersza<br>• wskazać środki stylistyczne i określić ich funkcji | • omówić sposób tworzenia nastroju w wierszu<br>• wskazać środki stylistyczne wpływające na muzyczność wiersza<br>• wskazać powiązania pomiędzy treścią a formą wiersza | • scharakteryzować pejzaż wewnętrzny bohatera utworu<br>• wskazać w wierszu elementy obrazowania impresjonistycznego | • dokonać sfunkcjonalizowanej analizy środków językowych |
| Konteksty i nawiązania – Jan Twardowski, *To nieprawdziwe* | • omówić treść wiersza<br>• określić rodzaj liryki | • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego utworu | • zinterpretować tytuł utworu<br>• porównać kreacje podmiotów lirycznych | • zinterpretować klamrę kompozycyjną wiersza | • dokonać analizy wiersza pod kątem funkcji antytez, kontrastów |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | • wymienić przedstawione w wierszu elementy świata przyrody i określić ich funkcję | w wierszu Jana Twardowskiego i w *Przedśpiewie* Leopolda Staffa | | i paradoksów |
| Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia | • uporządkować informacje zawarte w tekstach | • przetworzyć informacje zawarte w tekstach | • rozpoznać główne problemy w tekstach | • sformułować argumenty potwierdzające stanowiska autorów<br>• przedstawić i uzasadnić własne sądy | • podjąć polemikę |
| Wiejska gromada jako mikrokosmos – *Chłopi* Władysława Stanisława Reymonta (lektura obowiązkowa) | • omówić treść tomu I<br>• wymienić bohaterów utworu i ich scharakteryzować | • przedstawić strukturę społeczną wsi<br>• omówić obyczajowość powiązaną z określonym stopniem w hierarchii społecznej<br>• zaprezentować obyczaje przedstawione w powieści i określić ich funkcję | • omówić funkcję karczmy i kościoła w życiu społeczności wiejskiej | • omówić wady i zalety podporządkowania się wspólnocie oraz jej prawom | • wskazać wartości uniwersalne w sposobie przedstawienia wspólnoty |
| Uniwersalne prawdy o naturze ludzkiej w *Chłopach* Władysława Stanisława Reymonta (lektura obowiązkowa) | • omówić treść tomu I<br>• scharakteryzować głównych bohaterów powieści | • omówić rolę ziemi w życiu chłopów<br>• przedstawić Antka jako bohatera zbuntowanego<br>• przedstawić Jagnę jako kobietę niepodporządkowującą się regułom wspólnoty | • opisać walkę o ziemię i kobietę jako zachowania warunkowane instynktem<br>• dostrzec rolę obyczaju jako zjawiska uwznioślającego zachowania instynktowne | • zinterpretować symboliczną śmierć Kuby podczas wesela | • uogólnić postawy Antka i Jagny |
| *Chłopi* Władysława Stanisława Reymonta – kształt artystyczny utworu (lektura obowiązkowa) | • wskazać trzy rodzaje narracji w utworze | • wskazać cechy realizmu w powieści | • podać przykłady stylizacji gwarowej i określić funkcję tego zabiegu | • zinterpretować symbolikę powieści | • dokonać analizy obrazowania impresjonistycznego we fragmentach powieści<br>• dokonać analizy obrazowania |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | naturalistycznego we fragmentach powieści |
| Interpretacja tekstu – ćwiczenia | • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów | • zinterpretować teksty według podanych wskazówek | • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny | • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów | • omówić funkcję środków językowych w tekście |
| Wprowadzenie do analizy *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego (lektura obowiązkowa) | • wymienić obszary działalności twórczej Stanisława Wyspiańskiego<br>• przedstawić najważniejsze fakty z życia Stanisława Wyspiańskiego | • przedstawić genezę *Wesela*<br>• przedstawić pierwowzory głównych bohaterów *Wesela* | • wskazać w utworze elementy realistyczne i fantastyczne | • wskazać w twórczości plastycznej Stanisława Wyspiańskiego elementy estetyki modernistycznej | • omówić zjawisko chłopomanii jako kontekst do analizy dzieła |
| Portret podzielonego społeczeństwa w *Weselu* Stanisława Wyspiańskiego (lektura obowiązkowa) | • przedstawić przestrzeń sceniczną na podstawie *Dekoracji*<br>• wskazać w opisie *Dekoracji* elementy kultury materialnej kojarzące się z chłopstwem i inteligencją | • wskazać w didaskaliach rozpoczynających utwór elementy obrazowania impresjonistycznego<br>• przedstawić Żyda jako zdystansowanego obserwatora i komentatora<br>• wskazać w akcie I fragmenty nawiązujące do rabacji galicyjskiej | • omówić sposób, w jaki o rabacji mówią chłopi (Dziad i Ojciec) oraz inteligenci (Pan Młody i Gospodarz)<br>• omówić relacje między chłopstwem a inteligencją w akcie I (szczególnie na podstawie rozmów: Czepca z Dziennikarzem, Radczyni z Kliminą, Pana Młodego z Panną Młodą) | • wymienić uprzedzenia i stereotypy, które stoją na przeszkodzie porozumieniu między chłopstwem a inteligencją, oraz dokonać ich analizy | • scharakteryzować Rachelę i przedstawić jej funkcję w dramacie |
| „Co się w duszy komu gra, co kto w swoich widzi snach…" – widma i duchy w *Weselu* | • wymienić osoby dramatu i wskazać ich pierwowzory<br>• przedstawić cel przybycia Wernyhory | • wyjaśnić wyjątkowość Wernyhory na tle pozostałych osób dramatu<br>• wyjaśnić, dlaczego zjawy ukazują się | • omówić rolę Racheli we wprowadzeniu zjaw do dramatu<br>• zinterpretować słowa Chochoła: „Co się | • wyjaśnić symboliczne znaczenie każdej z osób dramatu | • dokonać analizy dialogów bohaterów |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Stanisława Wyspiańskiego (lektura obowiązkowa) | i misję powierzoną Gospodarzowi | konkretnym bohaterom | w duszy komu gra, co kto w swoich widzi snach…” w kontekście aktu II<br>• wskazać konteksty kulturowe widoczne w prezentacji osób dramatu<br>• omówić symbolikę rekwizytów, które pojawiają się w akcie II | | |
| W rytmie chocholego tańca – symboliczne znaczenie aktu III *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego (lektura obowiązkowa) | • przedstawić postawę inteligencji w akcie III<br>• przedstawić postawę chłopstwa w akcie III | • omówić relacje pomiędzy inteligencją a chłopstwem wobec zbliżającego się zrywu | • zinterpretować symbolikę złotego rogu i zgubienia artefaktu przez Jaśka<br>• dokonać analizy symboliki Chochoła | • zinterpretować symbolikę chocholego tańca i ocenić jej aktualność<br>• porównać motyw tańców kończących *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza i *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego | • dokonać analizy symbolicznego znaczenia rozmowy Poety z Panną Młodą |
| Narodowa psychodrama – uniwersalny wydźwięk *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego (lektura obowiązkowa) | • wskazać w dramacie mity narodowe | • omówić funkcję kompozycji *Wesela*<br>• wskazać w dramacie motywy oniryczne i omówić ich funkcję | • omówić sposób obnażania mitów narodowych | • zinterpretować zakończenie utworu w kontekście komentarza ks. Józefa Tischnera | • wypowiedzieć się na temat przedstawionej przez Stanisława Wyspiańskiego diagnozy społeczeństwa i ocenić jej aktualność |
| Konteksty i nawiązania – Wit Szostak, *Chochoły* (fragmenty) | • omówić treść fragmentów tekstu<br>• wskazać narratora utworu | • wypowiedzieć się na temat kreacji narratora<br>• wskazać nawiązania do chocholego tańca w scenie pożegnania starego roku | • zinterpretować tytuł powieści<br>• omówić analogie pomiędzy opisem kolacji wigilijnej we fragmentach tekstu a przedstawieniem uroczystości w dramacie | • odczytać symbolikę sceny pożegnania starego roku | • wypowiedzieć się na temat obrazu Polaków wyłaniającego się z obu utworów |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Interpretacja tekstu – ćwiczenia | • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów | • zinterpretować teksty według podanych wskazówek | • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny | • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów | • omówić środki językowe w tekście |
| Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia | • uporządkować informacje zawarte w tekstach | • przetworzyć informacje zawarte w tekstach | • rozpoznać główne problemy w tekstach | • sformułować argumenty potwierdzające stanowiska autorów<br>• przedstawić i uzasadnić własne sądy | • podjąć polemikę |
| **MŁODA POLSKA – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE** | | | | | |
| Wiedza z dziedziny fleksji, leksyki, frazeologii i słowotwórstwa w analizie i interpretacji tekstów literackich | • omówić funkcję czasownika i jego form w konstrukcji tekstów<br>• omówić wpływ odpowiednio dobranych przymiotników na opis bohaterów, sytuacji i tła zdarzeń | • omówić wpływ rzeczowników abstrakcyjnych i konkretnych na kształt i sens utworu literackiego<br>• omówić wpływ doboru czasowników na charakter tekstu<br>• wskazać sposoby wykorzystania form rzeczownika do stylistycznego nacechowania utworu<br>• omówić funkcję zaimków w budowaniu relacji w tekście literackim | • omówić funkcję frazeologizmów w tekstach literackich<br>• omówić wpływ synonimów, homonimów i wyrazów wieloznacznych na wzbogacanie leksyki i wieloznaczność interpretacyjną | • wypowiedzieć się na temat wartości stylistycznej neologizmów, zgrubień i zdrobnień | • wykorzystać wiadomości z fleksji, leksyki, frazeologii i słowotwórstwa podczas analizy stylistycznej tekstów |
| | • posługiwać się nowo | • wykorzystywać teorię | • poszerzać swoją | • funkcjonalnie | • wykorzystywać |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia | poznanym słownictwem | podczas wykonywania zadań | świadomość językową | wykorzystywać wiedzę językową | wiedzę językową przy analizie tekstów literackich |
| Ironia | • definiować ironię<br>• wymienić wyznaczniki i sygnały ironii<br>• przedstawić sposoby osiągania efektów ironicznych | • wskazać przykłady ironii w językach potocznym i oficjalnym oraz w tekście publicystycznym<br>• wymienić i omówić na przykładach cele ironii w literaturze<br>• wymienić i omówić na przykładach funkcje ironii w literaturze | • rozpoznawać sposoby osiągania efektów ironicznych<br>• rozpoznawać rodzaje ironii we wskazanych tekstach<br>• omówić funkcje ironii w tekstach pozaliterackich | • stworzyć tekst o zabarwieniu ironicznym | • omówić specyfikę ironii tragicznej, sokratycznej i romantycznej |
| Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia | • posługiwać się nowo poznanym słownictwem | • wykorzystywać teorię podczas wykonywania zadań | • poszerzać swoją świadomość językową | • funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową | • wykorzystywać wiedzę językową przy analizie tekstów literackich |
| **MŁODA POLSKA – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI** | | | | | |
| Szkic krytyczny | • wymienić cechy szkicu krytycznego | • sporządzić plan odtwórczy podanego szkicu krytycznego | • zgromadzić materiały do sporządzenia szkicu krytycznego<br>• przygotować plan kompozycyjny szkicu krytycznego na zadany temat | • stworzyć szkic krytyczny według wskazówek | • dokonać analizy podanego szkicu krytycznego, wskazać jego mocne i słabe strony |